



KVALITETS- REDOVISNING 2009

Innehållsförteckning

	sida
Inledning	2
Syfte	2
Arbete utifrån 2008 års kvalitetsredovisning	2
Förutsättningar/bakgrundsfaktorer	3
Organisation	4
Personalens kompetens.....	6
Normer och värden	8
Utveckling, lärande och kunskaper	13
Barns och elevers ansvar och inflytande.....	19
Förskola/skola och hem	22
Övergång och samverkan.....	24
Skolan och omvärlden	28
Bedömning och betyg.....	32
Uppföljning och utvärdering	34
Detta ska förskola och skola arbeta med under 2010 ...	36

Inledning

Kvalitetsredovisningen gäller för verksamhetsåret 2009 och är en viktig del i styrningen för att nå ökad måluppfyllelse. Genom att lyfta fram områden som behöver utvecklas samt genom att arbeta systematiskt och strukturerat med kvalitet och utveckling så kan vi hela tiden bli bättre.

I kvalitetsredovisningen ingår de mål som kommunfullmäktige och bildningsnämnden antagit samt de nationella mål som finns att arbeta mot. Redovisningen omfattar förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, förskoleklass, grundskola och obligatorisk grundsärskola. Varje enhet inom förskola och skola upprättar sin egen kvalitetsredovisning. Personalen bidrar med kunskaper och erfarenheter inom sina respektive ansvarsområden och detta sammanställs sedan av varje rektor. Den kommunövergripande kvalitetsredovisningen har sammanställts utifrån enheternas kvalitetsredovisningar samt de uppföljningar och det övergripande arbete som bildningsförvaltningen gjort för hela verksamheten.

Syfte

För bildningsförvaltningen i Hammarö kommun är kvalitetsredovisningen ett verktyg som ger en bra bild av var det finns förbättringsområden inom verksamheten. Det är viktigt för att verksamheten hela tiden ska utvecklas och bli bättre.

Genom kvalitetsredovisningen får skolans elever, lärare, ledning och övrig personal samt personal i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg en tydlig och gemensam bild av verksamheten för att kunna diskutera behovet av förbättringsåtgärder.

Även föräldrar och andra intressenter får i kvalitetsredovisningen bra information om verksamheten inom förskola, skola och skolbarnsomsorg i Hammarö kommun. Därigenom kan de delta i diskussioner om skolans utveckling, få mer insyn och ett ökat inflytande. Barn, elever och föräldrar får dessutom ett bättre underlag för val mellan skolor och förskolor. Enheternas kvalitetsredovisningar utgör också viktiga underlag för lokala politiska beslut.

Arbete utifrån 2008 års kvalitetsredovisning

Allt kvalitetsarbete med ständiga förbättringar syftar till ökad måluppfyllelse och att ta tillvara och utveckla barnens och elevernas lust att lära. Grunden för det livslånga lärandet läggs i förskola och skola.

Det gemensamma utvecklingsarbetet i perspektivet 1-16 år fortsätter med bland annat utveckling av kreativa arbetssätt och individuellt anpassade läroprocesser.

Utvecklingsområden under 2009 har bland annat varit gemensamt arbete kring mål och nationella prov år 3, fortsatt arbete med läs- och skrivsvårigheter och matematik samt ett löpande arbete med IUP och skriftligt omdöme.

Utifrån 2008 års kvalitetsredovisning har en servicedeklaration tagits fram för förskoleverksamheten i Hammarö kommun. Samarbetet med social- och serviceförvaltningen kring barn och ungas hälsa har bland annat resulterat i att riktlinjer för kosten i förskoleverksamhet, grundskola och skolbarns- omsorg har antagits. Elevhälsoteamet har inkluderats mer i det förebyggande arbetet.

Förutsättningar/bakgrundsfaktorer

	2009	2008
Nettobudget (tkr):	258 912	254 397
Personalbudget (tkr):	192 293	191 271

Personaltäthet

Statistik från Skolverket över antal heltidsanställda.

	2009	2008	2007	2006
Förskola (antal barn/årsarbetare)	5,6	5,2	5,2	5,3
Familjedaghem (antal barn/anställd)	4,9	4,0	4,0	5,0
Skolbarnsomsorg (antal barn/årsarbetare)	17,7	18,9	19,6	16,1
Förskoleklass (läsårsvis) (antal årsarbetare/100 elever)	7,6	9,2	9,2	10,5
Grundskola (läsårsvis) (antal lärare/100 elever) - inklusive undervisning i modersmål och svenska A	8,5	8,4	8,4	7,5

Antal barn/elever

	2009	2008	2007	2006
I förskoleverksamhet				
Kommunal förskola	792	727	775	707
Familjedaghem	44	55	60	72
Enskild förskola	70	73	73	75
I förskoleklass, grundskola och skolbarnsomsorg				
Förskoleklass	188	189	203	186
Grundskola	1795	1767	1826	1929
Skolbarnsomsorg	708	718	700	641
Särskola				
Särskola i Hammarö	20	22	24	22
Särskola i annan kommun	-	-	-	-

Organisation

Kommunen utgör ett förskoleområde/skolområde som består av tio enheter. Varje enhet leds av en rektor. Av de tio enheterna har sju enbart förskoleverksamhet eller skolverksamhet, tre bedriver både förskole- och skolverksamhet.

Vid tre av enheterna finns särskoleverksamhet och vid en enhet finns en förberedelseklass för elever som nyss kommit till Sverige. Målet för förberedelseklassen är att elevens språkkunskaper ska utvecklas till en nivå som gör det möjligt för eleven att tillgodogöra sig undervisning i en klassrumssituation samt att stödja goda vänskapsrelationer i skolan och att motverka utanförskap.

Rektorsenhet	Verksamhet
Götetorps rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet • Grundskola F-6 • Skolbarnsomsorg
Hallersruds rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet • Grundskola F-6 • Skolbarnsomsorg
Hammarlundens rektorsenhet F-6	<ul style="list-style-type: none"> • Grundskola F-6 • Skolbarnsomsorg
Hammarlundens rektorsenhet 7-9	<ul style="list-style-type: none"> • Grundskola 7-9 • Grundsärskola år 7-10
Lillängsskolans rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet • Grundskola F-6 • Skolbarnsomsorg • Grundsärskola år 1-6 • Förberedelseklass
Lunna rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet • Öppna förskolan
Mörmo rektorsenhet F-6	<ul style="list-style-type: none"> • Grundskola F-6 • Skolbarnsomsorg
Mörmo rektorsenhet 7-9	<ul style="list-style-type: none"> • Grundskola 7-9 • Grundsärskola år 7-10
Mörtvägens rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet
Nolgårds rektorsenhet	<ul style="list-style-type: none"> • Förskoleverksamhet • Familjedaghem

Modersmålsundervisning för barn och elever med annat modersmål än svenska bedrivs i liten omfattning i kommunen. 60 elever fick modersmålsundervisning eller modersmålsutbildning under 2009. Grundskoleförordningens anvisningar om modersmål följs vilket innebär att modersmålsundervisning erbjuds om det finns minst fem elever i grundskolan eller tre barn i förskolan som har språket som modersmål samt om behörig lärare finns.

Kommunen erbjuder i grundskolan under 2009 modersmålsundervisning i engelska, finska, ryska, arabiska, somaliska, bosniska, kurdiska/sorani och thailändska. För att kunna ha behöriga lärare samarbetar Hammarö med Karlstad kommun.

Förskola

Förskolorna har avdelningar med barn 1-3 år, 3-5 år och 1-5 år. Familjedaghem hos dagbarnvårdare och öppna förskolan hör till var sin rektorsenhet med förskolor. Barn i behov av särskilt stöd är integrerade i de ordinarie grupperna där de får olika former av stöd. Extra resurser finns även vid några avdelningar.

Några av förskoleavdelningarna är specialinriktade på exempelvis språk eller Montessori-inspirerade. Öppna förskolan är en del av Familjecentralen som samverkar med bland annat barnavårdscentralen.

Förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg

Vid skolorna går eleverna i de tidigare åren i åldersblandade eller åldershomogena grupper. Från skolår 4 är grupperna åldershomogena. Verksamheten är organiserad i arbetslag där olika kompetenser kompletterar varandra. I förskoleklass till år 3 arbetar förskollärare, fritidspedagoger och grundskollärare tillsammans i arbetslag. Från år 4 arbetar grundskollärare med olika inriktning tillsammans. Enheterna har även lokala elevhälsoteam med bland annat skolsköterska och kurator.

Grundsärskola

Vid Lillängsskolan finns särskola för elever i skolår 1-6. En fritidsavdelning finns för särskolans barn. Särskolan på de båda 7-9-skolorna är integrerade i den övriga verksamheten, men eleverna deltar vid behov i särskolans undervisning.

Personalens kompetens

Personalens kompetens är hög och de flesta rektorsenheter redovisar att all pedagogisk personal är behörig. I särskolan arbetar lärare med specialpedagogisk kompetens med inriktning mot särskolan.

I verksamheten finns sex genuspedagoger som utbildar övriga lärare i genus- och jämställdhetsfrågor och ökar medvetandet om bemötandet av flickor respektive pojkar. För att öka personalens kompetens genomförs fortbildning kontinuerligt. På en del områden används elevhälsoteamets personal för att öka kunskaper genom föreläsningar, handledning och konsultation. Hammarö kommun har under året anordnat gemensamma kompetensutvecklingsdagar för all personal i perspektivet 1-16 år. Dagarna har omfattat språkutveckling och matematik samt kulturella läroprocesser.

Flera arbetslag inom grundskolan har ytterligare utbildats kring betyg och bedömning, SET (Social och Emotionell Träning), genus och jämställdhet bland annat utifrån enheternas likabehandlingsplan, HLR (Hjärt- Lungräddning) samt brandskyddsutbildning. En viktig uppgift för de lärare som deltar i kompetensutveckling är att sprida erfarenheterna till sina kollegor, vilket leder till en större medvetenhet hos all personal. Arbetslag inom kommunens grundsärskola har även vidareutbildats i framtidens särskola. Personal har utbildats i det elektroniska systemet Lexiläser för att kunna hjälpa elever med läs- och skrivsvårigheter samt projektet hur lär ungdomar. Inom grundskolan har dessutom lärare fått utbildning i hedersrelaterat våld och värdegrundsfrågor. Slöjdlärarna har även utbildats i luffarslörd. Fritidspedagoger har deltagit i fortbildning runt lärande i fritidshem. Flera avdelningar inom förskolan har vidareutbildats i småbarnspedagogik via RUC (Regionalt UtvecklingsCentrum), Reggio Emilia och tecken som stöd. Rektorsenheterna har dessutom haft möjlighet att söka centrala medel för kompetensutveckling. Bland annat har personalen inom Hallersruds rektorsenhet utbildats i hållbar utveckling för att kunna engagera flera barn, elever och föräldrar i arbetet. Samtliga förskolor och skolan inom rektorsenheten har belönats med utmärkelsen Grön Flagg av stiftelsen Håll Sverige rent för sitt arbete med hållbar utveckling. Genom Förskolelyftet och Lärarlyftet har lärare deltagit i vidareutbildning kring bland annat språkutveckling och matematik.

Förskola

All personal inom förskolan är utbildade förskollärare eller barnskötare. Många har dessutom vidareutbildning inom exempelvis språkutveckling, psykologi och specialpedagogik.

Förskoleklass, skola och skolbarnsomsorg

Nästan all pedagogisk personal är behörig. De få som inte har formell kompetens har lång erfarenhet och får stöd av behörig lärare i bedömning och betyg.

Normer och värden

Mål

Förskolan och skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att utveckla förståelse för vårt samhälles gemensamma demokratiska värderingar för att efterhand omfattas av dem. Bildningsnämndens verksamhet utgår från den gemensamma värdegrunden om alla människors lika värde, solidaritet och jämställdhet. Förskoleverksamhet och skola ska arbeta för att alla barn/elever utvecklar en hälsofrämjande livsstil där kränkning och mobbing inte förekommer. Verksamheten ska ge ökad kunskap om vad som främjar hälsa och ge stimulans till ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet med ansvar för den egna hälsan.

- Samtliga förskolor och skolor ska i slutet av 2009 ha minskat sin miljöpåverkan.
- Samtliga förskolor och skolor ska minska elförbrukningen jämfört med 2008.
- Fler barn/elever och ungdomar jämfört med 2007 ska få möjlighet att delta i kulturaktiviteter.
- Mål utifrån likabehandlingsplanen för varje enhet.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Stor vikt läggs vid uppbyggande av självförtroende och empati i arbetet med barn och elever. Personalen är förebilder för barnen och markerar att våld och andra kränkningar inte tolereras. Flera skolor arbetar i tvärgrupper med barn i klasserna F-6 där skolans faddersystem ingår som bas när man jobbat med värdegrund i åldersblandade trivselgrupper. Målsättningen är att varje elev ska känna sig sedd och bli respekterad. Flera förskolor och skolor använder Charliemodellen och SET i sitt värdegrundsarbete. Charlie är en evidensbaserad förebyggande metod där emotionell intelligens och social kompetens tränas. SET, Social Emotionell Träning, som också är evidensbaserat används för att stärka relationerna mellan lärare och elev och mellan elever. Hammarlundens skola 7-9 har sedan höstterminen 2009 schemalagda livkunskapslektioner.

Flera enheter har utbildats i hållbar utveckling i syfte att öka medvetenheten om miljöpåverkan och elförbrukningen. Flera enheter har genomfört solidaritetsaktioner tillsammans med personal, barn/elever och föräldrar, såsom solidaritetsveckan inom Götetorps rektorsenhet och regnskogsbasaren på Hammarlundens skola F-6.

För att fler barn/elever och ungdomar ska få möjlighet att delta i kulturaktiviteter har bland annat en gemensam studiedag arrangerats med inspiration kring kulturella läroprocesser för all pedagogisk personal. Bildningsförvaltningen har fått ytterligare bidrag från Kulturrådet för Skapande skola vilket möjliggjorde flera möten mellan elever och professionella kulturutövare. Arbetet fortskrider även kring kulturgarantier för att försäkra att alla barn och elever får ta del av minst en kulturell upplevelse varje läsår.

Öppna förskolan och familjecentralen

Alla familjer erbjuds stöd, vägledning och utbildning i sin föräldraroll. Stöd erbjuds dels generellt i öppna förskolans verksamhet, men också i olika gruppverksamheter och individuellt. Under informationsträffar får föräldrar komma i kontakt med olika yrkesgrupper för att kunna få svar på sina frågor av exempelvis specialpedagog, distriktssköterska och kurator. Öppna förskolan tar tillvara besökarnas egna önskemål om aktiviteter och erbjuder bland annat babycafé, uteverksamhet, språdbarnsmassage och spädbarnsrytmik. Familjecentralen anordnar föräldrautbildningen KOMET (Kommunikationsmetod) med två certifierade gruppleddare för att diskutera relationer, problembeteenden och andra frågor.

Förskola

Förskolorna arbetar med att varje barn ska ha en självklar plats i gruppen, att alla ska bli accepterade oavsett nationalitet, hudfärg, kön eller kultur. Personalen möter varje barn på dess egen nivå och lägger stor vikt på att stärka självförtroende och empati. Man pratar om hur en bra kompis är och övar på hänsyn, turtagande och samarbete.

Flera enheter har arbetat med att definiera ordet kärnverksamhet och i detta arbete ifrågasatt varför de använder vissa regler och rutiner. Personalen har diskuterat sin roll som förebilder och utvecklat flexibiliteten i verksamheten genom att avbryta barnens lek mindre och istället komma till barnen vid samlingar och fruktstunder. Personalen har fortsatt att synliggöra och observera sitt förhållningssätt gentemot pojkar och flickor, samt granskat och analyserat miljö, utrustning, leksaker och annat material utifrån de olika diskrimineringsgrunderna.

Under 2009 antogs riktlinjer för kosten i kommunens förskoleverksamhet, grundskola och skolbarnsomsorg. Både förskolor och familjedaghem är mycket utomhus och flera har valt att ersätta glass med frukt vid olika firanden. Man arbetar för att måltiderna ska vara lustfyllda och smaka gott så att barnen får den energi och näring som de behöver. Barnen uppmuntras att smaka på all mat som serveras. Flera rektorsenheter har regelbundna rörelsepass och skogspromenader.

Barnen har fått samla in, sortera och återvinna skräp vilket gjort att de har blivit mer medvetna om miljö och klimat. Barnen på Nolgårds rektorsenhet har deltagit i de nationella skräpplockardagarna där de bland annat samlat skräp i närområdet och gjort en kompost.

Skola

Arbetet med hållbar utveckling och Grön Flagg löper som en röd tråd genom många av verksamheterna. Flera lektioner, såsom matematik och idrott, hålls ofta utomhus för att främja elevernas hälsa. Enheterna väljer att gå eller cykla i de fall det är möjligt, exempelvis genom att förlägga utflykter och studiebesök till närområdet. Barn och elever besöker regelbundet återvinningscentralen i Skoghalls centrum tillsammans med lärarna.

Hallersruds skola har bland annat byggt upp en aktivitetsring i skogen där eleverna gör olika rörelser medan de får motion. Under våren deltog samtliga elever på Hallersruds skola i ett projekt där de under fem veckors tid gick 110 mil. Detta firades med lunch från det europeiska land som de kommit fram till, i detta fall Vitryssland. Hallersruds skola mottog även Emrichfondens fredspris för sitt förebyggande arbete mot våld och mobbing. Götetorps skola har arbetat aktivt med att få fler elever och föräldrar att gå och cykla till skolan, bland annat genom att anordna tävlingar med stimulanspriser.

Arbetet med likabehandling sker kontinuerligt på 7-9-skolorna under lektions- och projektid. Aktuella händelser tas upp till diskussion av den för stunden ansvarige läraren. Värderingsövningar sker också fortlöpande under klassrådstitid. Eleverna tar del av likabehandlingsplanen och är med och utvärderar planen i slutet av varje läsår. Under värdegrundsveckan i slutet av höstterminen arbetar lärare och elever med olika värderingsövningar som strävar efter att skapa trygga klasser, grupper och elever. Inom kommunen arbetar man också med Projekt Då och Nu som ska stödja och stärka ungdomar i deras utveckling för att främja demokrati och mänskliga rättigheter. Fadderverksamhet är en annan viktig del, särskilt när skolorna startar på hösten.

Skolbarnsomsorg (fritids)

I fritidsverksamheten fortsätter det arbete med genus och värdegrund som påbörjas under skoldagen. Man har styrda aktiviteter där flickor och pojkar erbjuds sysselsättningar som inte är könsrelaterade. Personalen på fritids stöttar och hjälper barnen att lösa konflikter och den sociala förmågan övas genom samarbete. Fritids bidrar också till en bra hälsa eftersom man uppmuntrar till många utomhusaktiviteter. Genom aktiviteterna i fritidsverksamheten vågar barnen prova nya saker oberoende av kön och upptäcker att det är roligt med fysisk aktivitet.

Resultat

Målet kring minskad miljöpåverkan är uppnått. Enheterna har medvetet arbetat med att minska elförbrukningen och vattenförbrukningen. Arbetet med att planera att så lite avfall som möjligt produceras utförs i mindre utsträckning än arbetet med att sortera avfall så att det är möjligt att återvinna. Särskilt framgångsrikt är att låta eleverna delta vid källsortering och arbetet med att minska avfallet. Till exempel ger mätning av kastad mat direkt effekt på hur mycket mat eleverna slänger. Flera enheter har deltagit i kompetensutveckling kring Hållbar utveckling och Grön Flagga och därmed förändrat arbetssätt och rutiner.

Målet att samtliga förskolor och skolor ska minska sin elförbrukning jämfört med 2008 är inte uppnått. Två av fem skolor, samt fyra av tio förskolor har minskat sin elenergiförbrukning under 2009 jämfört med 2008. Stjärnhimlens förskola är ny och har inga siffror för elförbrukningen 2008 att jämföra med. Analys av orsakerna till varför vissa

enheter inte minskat sin elförbrukning har inte kunnat göras då information om vad enheterna kunnat påverka och vad som kan härledas till lokalerna saknas.

Målet kring kulturaktiviteter är uppnått. Kulturskolan tar bland annat emot fler elever idag än 2007. Kulturskolan samarbetar med förskola och skola på ett sätt som inte var lika utvecklat 2007. Vi har sett en besöksuppgång under uppskattade arrangemang 2009, såsom Sommar i parken, Red House Rocks och HammarÖs. Allmänskulturen erbjöd även ett 40-tal barn/ungdomar en veckas sommarkurs med Circus Cirkör. Fler program än 2007 inom Sommar i Parken riktades till ungdomar, exempelvis Utomhusbio och standup-artist. Det var en höjning av antalet festivalbesökare på Red House Rocks med cirka 87 % (från cirka 300 besökare 2007 jämfört med 560 besökare 2009). Allmänskulturen har erbjudit skolklasser upplevelser i form av konserter, dansföreställningar och litterärt föredrag vid 6 tillfällen. Totalt har drygt 800 elever deltagit i dessa.

Förskolan

Värdegrundsarbete och genus är viktiga områden inom förskolan. Stor vikt har också lagts på barnens hälsa, exempelvis att äta nyttigare och röra sig mer. Barnen är ute varje dag och de flesta besöker skogen varje vecka. Rörelse är ett ständigt återkommande inslag i verksamheten. Personalen inspirerar barnen att leka utifrån deras egna förutsättningar istället för könsroller. De tränar barnen att ha omtanke om varandra och se andras behov.

Skolan

Genom värdegrundsdiskussioner är personalen mer medveten om sin roll som förebild vilket avspeglar sig på barnen. Diskussionerna skapar ett gemensamt värdegrundsspråk för barn och vuxna och är en hjälp vid konflikthantering. Barnen känner sig trygga i och vågar prova på aktiviteter som de vanligtvis inte väljer. Likabehandlingsteam och trivselteam är kända på skolorna och arbetar aktivt för en bra arbetsmiljö. Barn och elever inkluderas i detta arbete bland annat genom att vara delaktiga i olika grupper såsom miljöråd, matråd och likabehandlingsteam.

Särskolan

Samtal om demokratiska värden har resulterat i ett accepterande klimat och att elever känner sig trygga med vuxna och kamrater. De olika aktiviteterna inom hälsa och livsstil har väckt intresse och visat möjligheter för ökad fysisk aktivitet.

Rektorsenheter med särskola strävar efter att elever som är inskrivna i särskolan också finns med i vanlig grundskoleklass i så stor utsträckning som möjligt med olika stödinsatser. Eleverna inkluderas i skolans verksamhet.

Undervisningen bygger på en tydliggörande pedagogik och sker på en konkret nivå. Det grundläggande målet och uppdraget är att vägleda varje elev till sin unika kunskap.

Denna kunskap omfattar teoretiska, praktiska och estetiska kunskaper. En harmoni mellan dessa leder till ett livslångt lärande. Tillsammans med elever och föräldrar skapas en trygg och trivsamt miljö.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Alla rektorsenheter värderar måluppfyllelsen till fyra av fem möjliga, utom en enhet som bedömer måluppfyllelsen till tre.

Personalen har involverat barn, elever och föräldrar i miljöarbetet kring hållbar utveckling vilket har gett goda resultat. Genom att tillsammans återvinna och sopsortera så lär sig barnen dessa rutiner vilket de sedan tar med sig hem och lär sina föräldrar.

Lärarna lägger stor vikt vid arbetet med att grundlägga en trygghet hos barnen från det de börjar i förskolan till de lämnar grundskolan. Likabehandlingsarbetet bedrivs kontinuerligt vilket gör att frågorna ständigt är aktuella och det blir mindre punktinsatser eftersom diskriminering och mobbning minskar. Åtgärderna som vidtas i skolan bidrar till att barnen lär känna varandra över åldersgränserna. De yngre barnen visar trygghet genom att spontant söka kontakt med de äldre barnen. Det finns en trygghet för både barn och vuxna i att man tydliggjort vart man ska vända sig i olika problemsituationer.

Genom ett medvetet förhållningssätt utifrån ett genusperspektiv får pojkar och flickor i förskolan samma möjligheter och individuellt bemötande oavsett kön.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Man behöver fortsätta arbetet med att utveckla kunskaperna kring genusfrågor genom att ta del av varandras kunskaper och använda de genuspedagoger som finns i verksamheten.

Enheterna behöver ta del av varandras arbete för att få kunskapen om vad de enheter gör som får goda resultat. Detta arbete sker bland annat på Entreprenörsdagen som anordnas av bildningsförvaltningen. Detta utbyte behöver dock ske löpande under hela läsåret.

Det är viktigt att alla enheter har tillgång till sorteringskärl som underlättar sopsorteringen, samt att personalen får information om vad de kan göra för att minska enhetens miljöpåverkan. Det behövs miljöstrategier för kommunens lokaler där personalen med jämna mellanrum får uppföljningar kring elenergiförbrukningen för att kunna minska den. Bland annat pappersförbrukningen kan minska ytterligare genom att i högre utsträckning använda elektroniska system, såsom fronter, för att kommunicera med kollegor, elever och föräldrar. Då behöver dock lärare och elever ha tillgång till fler datorer.

För att fler barn och elever ska kunna delta i kulturaktiviteter behöver arrangemangen förläggas på enheterna för att minska transporter och underlätta planeringen. Personalen behöver även sträva efter att göra barn och elever mer delaktiga i planeringen och genomförandet av aktiviteterna. Arbetet som har påbörjats med kulturgarantin för alla barn och elever kommer att möjliggöra fler kulturaktiviteter att delta i.

Utveckling, lärande och kunskaper

Mål

Förskolans pedagogiska verksamhet ska genomföras så att den stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande. Skolan är en mötesplats där människor ska växa och utvecklas för att forma morgondagens samhälle. Mötet med skolan leder till att de studerandes tillit till sitt eget lärande och lusten till fortsatt lärande ökar. Barns/elevs lärande och utveckling ses som en helhet 1-16 år. Elevhälsoteamets olika kompetenser är viktiga för tidiga upptäckter av barn/elever i behov av stöd.

- Hammarö ska vara bland de 20 bästa kommunerna när det gäller resultat/betyg år 9.
- Elevernas motivation för och lust till matematik ska stimuleras.
- Andelen elever som vid mätning i oktober år 1 kan läsa ska vara högre än 2008 (85 %).
- Alla elever ska vid slutet av tredje skolåret klara målen i svenska och svenska som andraspråk.
- Alla elever ska vid slutet av tredje skolåret klara målen i matematik.
- Andelen elever som klarar målen år 5 i samtliga ämnen ska öka jämfört med 2008.
- Andelen elever med fullständiga betyg våren år 9 ska ligga på lägst samma nivå som 2008.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Elevhälsoteamet stöttar personalen med utbildning och direkt i arbetet med elever och deras föräldrar för att tidigt fånga upp de som är i behov av särskilt stöd. Riktlinjer för elevärendegången har reviderats. Specialpedagogerna har en viktig övergripande roll vid kartläggning av behov, åtgärdsprogram och specialpedagogisk handledning. Införandet av nationella mål och prov år 3 har medfört kompetensutveckling, fokus på elevnära material, samt integrering i undervisningen från förskola, förskoleklass till grundskola.

Förskola

Språkutvecklingen har fått större fokus under året inom förskolan. Personalen har deltagit i kommungemensamma föreläsningar av kommunens språkpedagog kring språkutveckling i perspektivet 1-16 år med utgångspunkt i den senaste forskningen runt språket.

Leken har stor betydelse i förskolan vilket personalen är medveten om och arbetar aktivt för att stimulera. Bland annat genom att skapa miljöer som lockar till lek. Barnens intressen får vara med och styra de aktiviteter som genomförs.

Språkutvecklingen hos alla fyra- och femåringar testas enligt TRAS (Tidig Registrering Av barnets Språkutveckling).

Barnens språkutveckling och lärande följs upp i dokumentationer som TRAS, portfolio och IUP. Språkutvecklingen stimuleras genom rim, ramsor, läsning, ordlekar, drama och sånger. Flera avdelningar har arbetat vidare med tecken som stöd för att stimulera språkutvecklingen hos barnen och ge barn i behov av stöd större möjligheter till interaktion med samtliga barn i gruppen. Flera enheter samarbetar även med BVC (BarnaVårdsCentralen) i barnhälsosteam för att tidigt förebygga, upptäcka och motverka hinder i barnens utveckling.

Språk och matematik integreras i de vardagliga handlingarna, såsom dukning av bord och utflykter. Barnen får ha skogsmatte där de experimenterar med matematiska begrepp redan på förskolan. Genom att diskutera och ställa följdfrågor får barnen själva reflektera över sin vardag och lära sig nya kunskaper genom att ha roligt tillsammans.

Skola

Från år 1 i grundskolan ges riktat stöd till de elever som enligt förskolläraarnas bedömning behöver det. Genom att kartlägga eleverna finner lärarna varje elevs utvecklingsnivå och anpassar det fortsatta arbetet. De medvetandegör eleven om dess utveckling, stärker tilliten till den egna förmågan och synliggör elevens arbetsinsats genom att låta eleverna utvärdera lektionen, dagen eller veckan. Alla elever ska utifrån sitt behov och sina individuella förutsättningar för lärande ges stöd med hjälp av exempelvis specialpedagog, speciallärare eller kompensatoriska hjälpmedel.

Inom skolan har matematiken haft stor betydelse under året med många olika arbetsformer för att stimulera matteutvecklingen. Flera skolor har byggt upp matteverkstäder som eleverna regelbundet får besöka för att genom olika praktiska övningar lära sig matematiska begrepp. Mörmoskolan F-6 har dessutom förberett en ryggsäck för utomhusmatematik med färdiga övningar som eleverna kan göra i naturen. Lärarna har även genomfört föräldrautbildningar i matematik och lärarna använder RT-metoden (Reciprocal Teaching) i flera ämnen för att öka läsförståelsen.

Hallersruds rektorsenhet integrerar kreativ matematik, bild, svenska och miljöaktiviteter i olika temaarbeten inom- och utomhus. Hallersruds skola har även genomfört projektet Hela skolan läser där eleverna under åtta veckor tävlat om vilken klass som läst flest böcker.

Flera enheter använder tekniska hjälpmedel såsom smartboard/notebook och Lexiläser för att stimulera elevernas lärande. Götetorps skola har startat projekt Bokväskan där barnen tar med sig varsin bok till skolan och lägger den i en säck. Läraren drar sedan en bok ur säcken och läser den högt. På detta sätt får barnen dela med sig av sina favoritböcker.

Samtliga enheter har arbetat för att köpa in elevnära litteratur och lättlästa böcker har köpts in för att underlätta lärandet för bland annat elever med svenska som andraspråk.

Skolbarnsomsorg (fritids)

Inom skolbarnsomsorgen bidrar man till att nå kunskapsmålen i svenska och matematik genom praktiska aktiviteter såsom handarbeten, tävlingar, styrd lek och tärningsspel. Man tränar också på de sociala målen som att visa hänsyn, ta initiativ och kunna lösa konflikter. Lillängsskolans fritidshem arbetar med teknik, lego och experimenterar med olika material för att öka lärandet inom No/teknik.

Särskolan

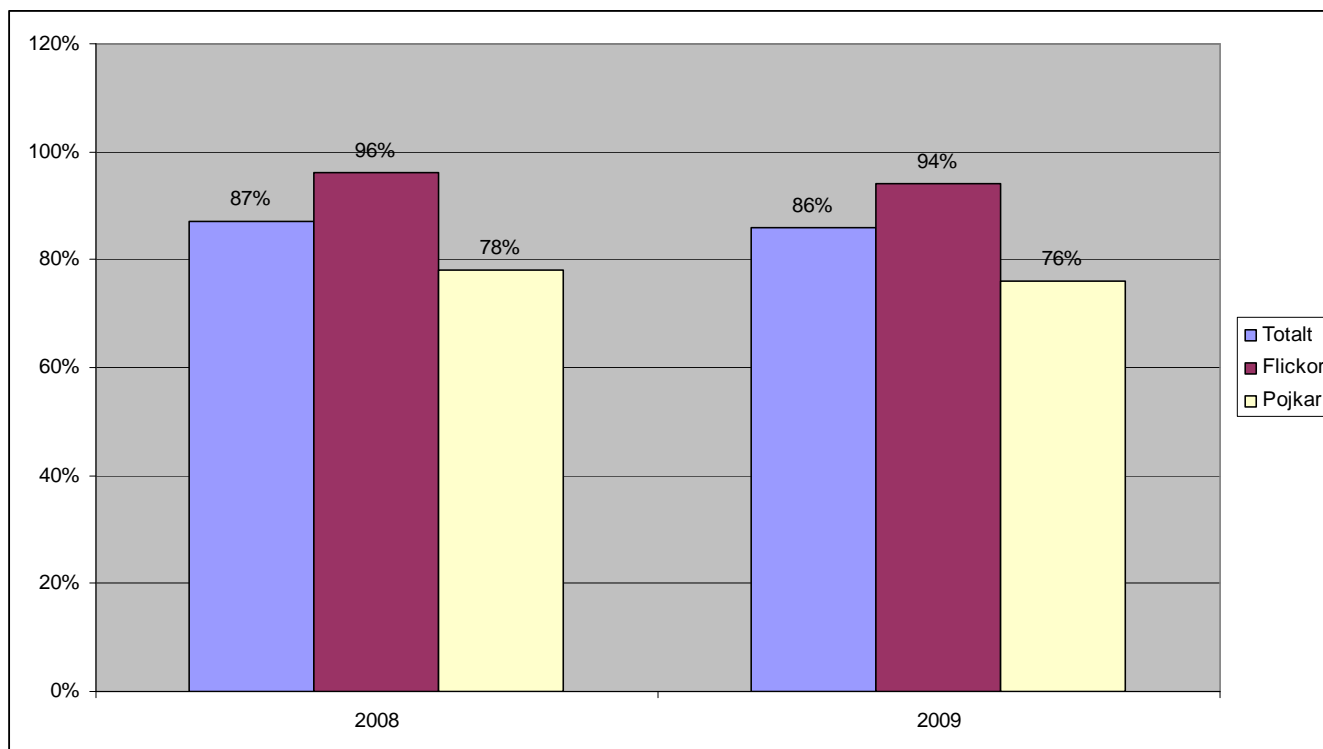
De individuella utvecklingsplanerna (IUP) har utvecklats och omfattar både kunskapsmål och sociala mål. Strävansmålen kopieras och sätts upp för att bli tydliga och diskuteras. På särskolan arbetar man med individuella uppgifter för att eleverna ska nå sina mål. För att underlätta läsningen/läsinläringen används bland annat talande tangentbord, cd-spelare och LexiLäser. Biblioteksbesök varje vecka och högläsning varje dag görs för att stimulera elevernas läsintrasse. Eleverna i grundsärskolan på Lillängsskolan har bland annat fått träna på praktisk matematik genom att ansvara för fredagsfiket i skolans personalrum där eleverna tillsammans med lärarna planerat och genomfört inköpen.

Resultat

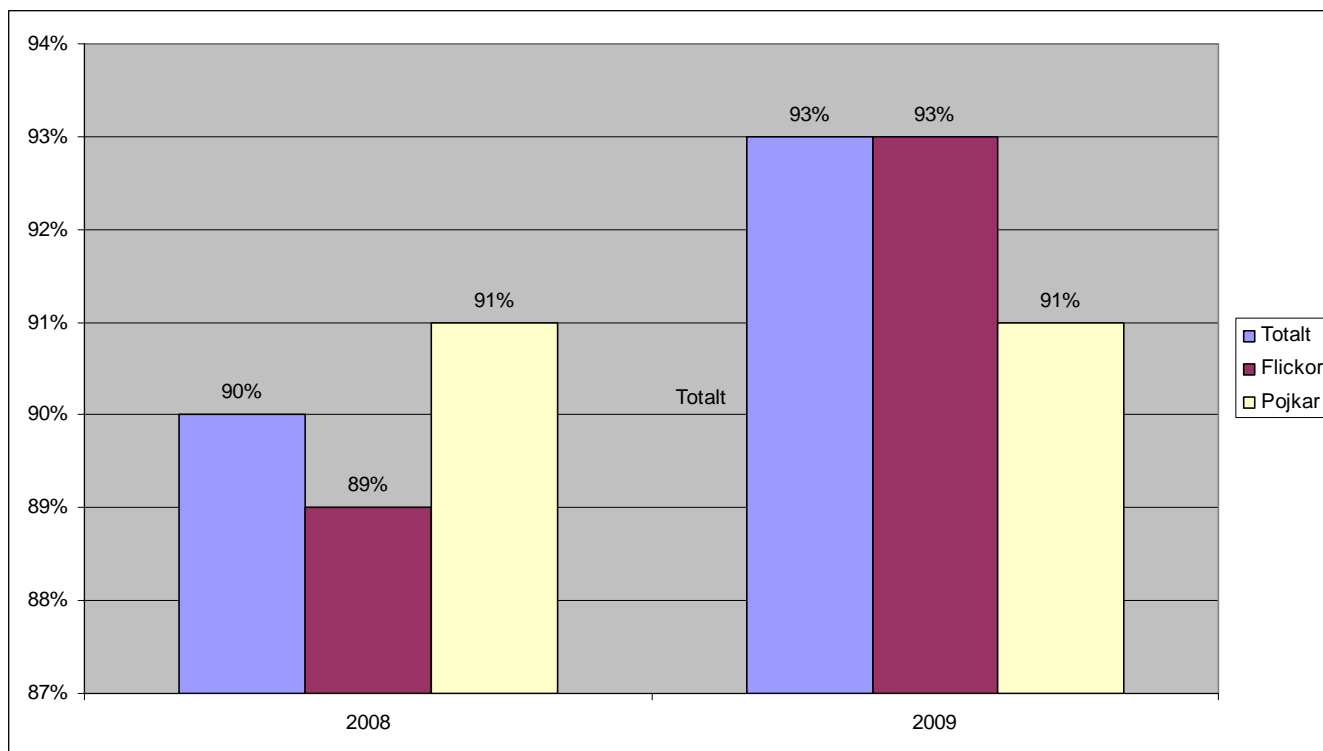
Andelen elever med fullständiga betyg år 9 var 2008 89,5 % och 2009 hade den siffran stigit till 90,4 %. 78 % av lärarna som undervisar i matematik och har svarat på den utskickade enkäten uppger att de medvetet arbetat med att stimulera elevernas motivation för och lust till matematik.

I oktober 2008 kunde 87 % av eleverna i år 1 läsa. Denna siffra har sjunkit med 1 procentenhet till oktober 2009 då 86 % av eleverna i år 1 kunde läsa. Målet att alla elever i slutet av tredje skolåret ska klara målen i svenska, svenska som andraspråk och matematik har inte uppnåtts. Utifrån resultatet för elevernas läsutveckling år 1, samt gemensamma uppföljningar har arbetet vid enheterna fokuserat på de nya nationella målen för år 3. Andelen elever som klarade målen i svenska i slutet av tredje skolåret var 93 % och i svenska som andra språk 100 %. Andelen elever som klarar målen i matematik var 93 %. Målet att andelen elever som klarar målen år 5 i samtliga ämnen ska öka jämfört med 2008 är inte uppnått. Vårterminen 2008 klarade 92 % av eleverna i år 5 målen i samtliga ämnen. Denna siffra hade sjunkit till 87 % vårterminen 2009.

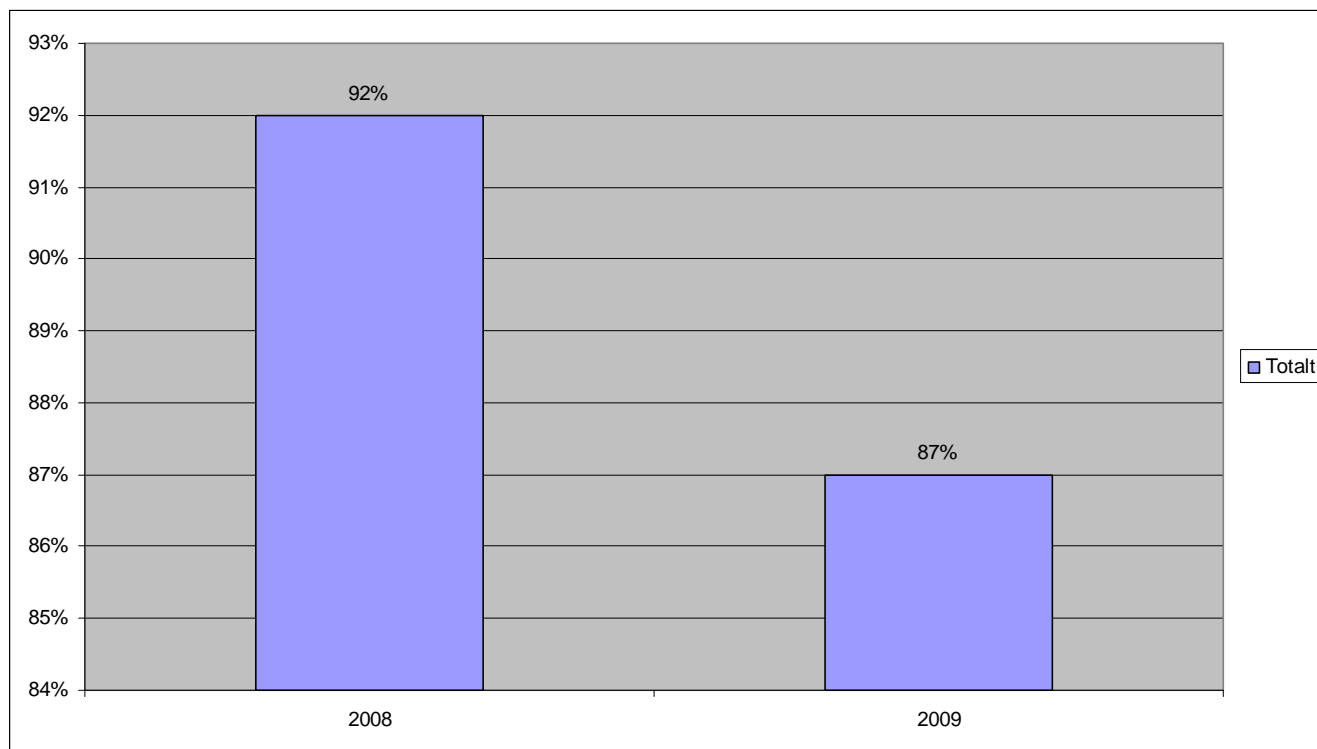
Andel elever som kan läsa oktober år 1 (LUS punkt 9)



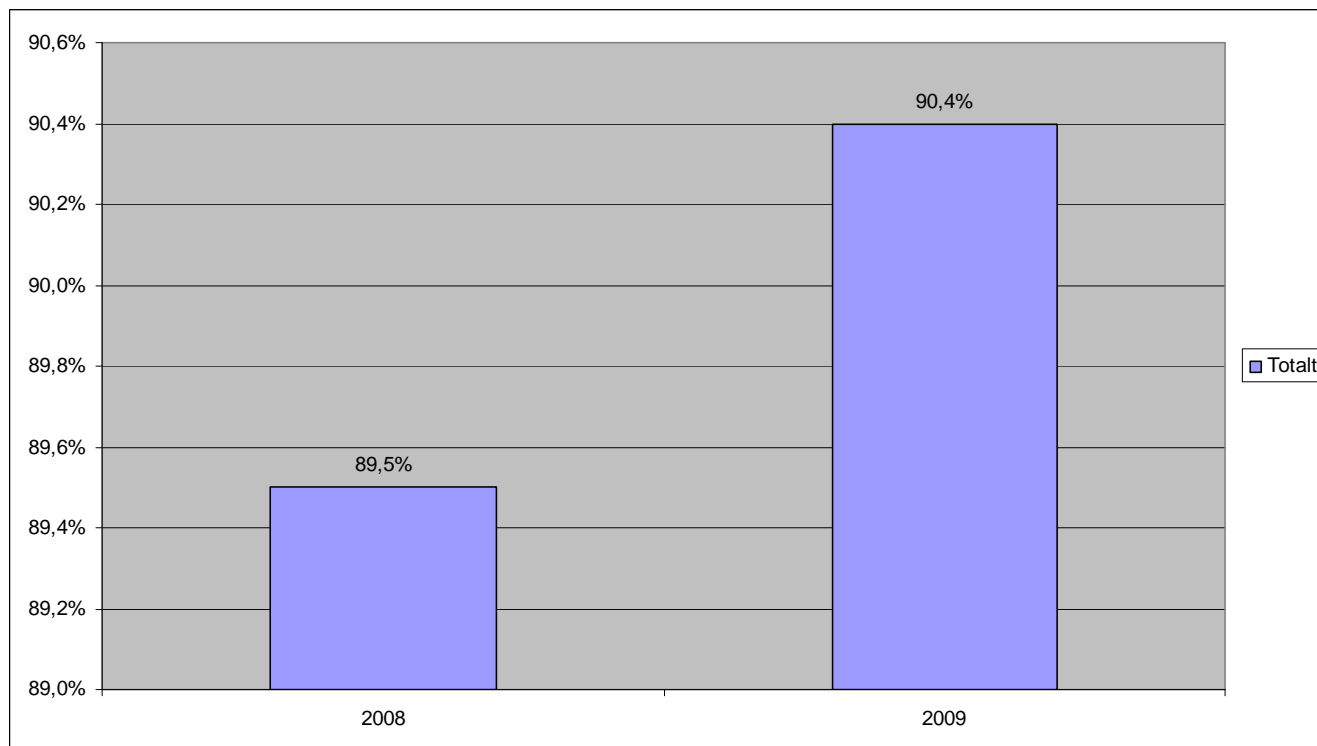
Andel elever som klarar målen i matematik år 3



Andel elever som klarar kunskapsmålen i samtliga ämnen år 5



Andel elever med fullständiga betyg våren år 9



Analys och bedömning av måluppfyllelse

Samtliga enheter bedömer måluppfyllelsen till nivå fyra av fem möjliga, utöver en enhet som bedömer måluppfyllelsen till en trea.

Det strategiska arbetet inom bildningsnämndens verksamhet har lett till att en stor andel av eleverna år 9 har nått målen i alla ämnen. Hammarö kommuns grundskola är på nionde plats av Sveriges 290 kommuner i mätningen av andelen elever i år nio som uppnått målen i samtliga ämnen och elevernas genomsnittliga meritvärde. 98 % av eleverna i grundskolan i Hammarö kommun är behöriga till gymnasieskolan, vilket ger en fjärdeplats i rankingen av Sveriges skolkommuner.

Flera enheter har byggt upp matematikverkstäder och arbetat med ämnet på nya kreativa sätt inom- och utomhus. Personal fortbildas bland annat via RUC för att utveckla ämnet. Specialpedagogen med inriktning mot matematik har haft handledning och studiecirklar. Läxhjälp på skolorna har ökat elevernas möjlighet att nå målen.

Elevernas trivsel och att de mår bra i skolan är faktorer som bidrar till hög måluppfyllelse. Tre skolor har en större andel och två skolor en mindre andel elever som kan läsa 2009 jämfört med 2008.

När bildningsnämnden skriver resultatmål för första gången utgår dessa alltid från 100 % måluppfyllelse. Detta medför att resultatmål som detta är svåra att uppnå trots de goda resultaten. Vid nästa års mätning finns ett resultat att utgå ifrån för ökad måluppfyllelse. Variationen mellan de olika skolorna var 2008 mellan 89 och 97 % och 2009 mellan 73 och 100 % för eleverna som klarade målen i samtliga ämnen år 5. Två skolor hade ökat sitt resultat.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Elever i behov av särskilt stöd ska fortsätta prioriteras och man ska fortsätta satsningen på matematik. Samarbetsmöjligheterna över stadiegränser kan utvecklas ytterligare för att ta tillvara de äldre elevers kompetens inom olika områden. Variationerna i resultaten medför att verksamheten både i förskola och förskoleklass behöver tänka vidare kring vad de erbjuder pojkarna och hur de erbjuder det.

Sagostunder och berättarsamlingar ska behövsanpassas i större utsträckning än idag. Tid till fördjupad läsning och samtal som väcker lusten hos barnen behöver prioriteras. Barn och elever behöver få möjligheter att arbeta i mindre grupper där läraren kan ge mer tid till varje individ. Tillgång till ytterligare kompensatoriska hjälpmedel som smartboard och teknisk support kan underlätta lärandemiljön.

Flera enheter anger även att ökad tillgänglighet till datorer med Internet skulle underlätta arbetet för personal och elever.

Barns och elevers ansvar och inflytande

Mål

Barnens/elevernas sociala utveckling förutsätter att de allt efter förmåga får ta ansvar för miljön i förskola och skola. Barnens/elevernas behov och intressen bör ligga till grund för utformningen av verksamheten och utbildningen. Demokratiska arbetsformer med ett reellt inflytande gäller. Elevernas medvetenhet om läroplanens olika mål på det individuella planet ska öka.

- Eleverna i år 6 och 9 ska vid mätning i slutet av 2009 uppleva att deras inflytande ökat beträffande arbetsmiljö och innehåll i undervisningen.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Vid fyra tillfällen under året bjöds elevråden vid kommunens 7-9-skolor in till möte med förvaltningschefen samt de förtroendevalda i bildningsnämndens arbetsutskott för att ha en dialog kring aktuella frågor som rör eleverna.

För att lärarna skulle få ytterligare kunskap och bli säkrare i bedömning och betyg samt kursplaner fortsatte det arbetet under våren. Alla enheter har arbetat med att få barn och elever delaktiga i arbetet med att formulera egna mål.

Förskolan

Inom förskolan utgår man från barnens intresse i temaarbeten. Utifrån den utveckling barnen befinner sig i anpassar man sedan verksamheten.

Genom så kallat bordsvärdssystem eller veckans hjälprea får barnen delta i de vardagliga sysslorna och känna ansvar och delaktighet.

Temaarbeten inom förskolan har ersatts med demokratiska och entreprenöriella arbetsmetoder där barnets och gruppens intressen ligger till grund för leken. Fasta samlingar ersätts allt mer av spontana stunder med frivillig dans, drama och lek.

Skolan

Alla elever har en upprättad individuell utvecklingsplan (IUP) med skriftliga omdömen som görs gemensamt mellan elev, föräldrar och lärare.

Målen tydliggörs för eleverna på olika sätt och många elever får själva vara med och skriva sina mål. Många synliggör målen genom att sätta upp dem i klassrummet. Lärare och elever omformulerar läroplanernas mål till barnens språk. Inför nya arbetsområden får eleverna vara med och diskutera hur man ska arbeta för att nå målen.

Alla enheter har kontinuerliga klassråd och elevråd. Även matråd och miljöråd förekommer. En positiv följd av denna samverkan med elever är bland annat att matsalen i Hammarlundens skola och Mörmoskolan alltid serverar soppa som lunchalternativ.

Skolornas faddersystem uppmuntrar eleverna till att ta ett ansvar för varandra och den gemensamma miljön på raster, utflykter och gemensamma trivselsituationer.

I förskoleklassen på Lillängsskolan arbetar man med kunskapens träd där eleverna tränas i att skriva egna mål och ta eget ansvar.

Eleverna har lektioner med Elevens val där de själva väljer arbetsområde efter sina intressen. Mörmoskolan F-6 synliggör demokrati och inflytande genom bland annat rollspel och omröstningar där barnen får genomföra valprocesser.

På kommunens två 7-9-skolor är demokratiska arbetsformer en naturlig del av den dagliga verksamheten. Eleverna får ökat ansvar utefter mognad. Eleverna deltar i, planerar och genomför olika evenemang såsom friluftsdagar, niornas bal och arbetslagsaktiviteter.

Eleverna väljer själva arbetsuppgifter, inriktning på tema- och projekttid, samt är med och påverkar redovisningssätten. Representanterna i elevrådet har utöver träffar med rektor, förvaltningschef och förtroendevalda fått utbildning. Även elevskyddsombuden har utbildats och samverkat med de olika fackföreningarna och förvaltningens stab.

På Hammarlundens skola 7-9 har flera elevinitiativ lett till positiva konsekvenser för samtliga elever. Bland annat har matrådet varit med och rustat upp matsalsmiljön och en debatt med inbjudna riksdagsledamöter har ordnats av elevrådsstyrelsen.

Hammarlundens skola 7-9 har även infört självvärdering för eleverna i samtliga ämnen där eleverna själva ska bedöma sin kunskapsutveckling i förhållande till målen.

Resultat

83 % av eleverna som svarat på en enkät riktad till elever i skolår 6 och 9 uppger att de kontaktar den lärare som undervisar i ämnet om de har synpunkter och idéer om undervisningens innehåll.

Alla elever i grundskolan har en upprättad IUP. Flera enheter har avsatt tid på schemat för eleverna att arbeta med sin IUP. Enheter har också tagit fram ett självskattningsschema för att eleverna ska kunna bedöma sig själva inför utvecklingssamtal då IUP skrivs.

Inom förskolan erbjuds IUP eller portfolio där föräldrarna är med och väljer vilken sorts dokumentation som de vill följer med barnet från förskola till förskoleklass och skola.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Alla enheter bedömer måluppfyllelsen till fyra, utom en enhet som värderar måluppfyllelsen till tre.

I dialog med elevråden framgår det att möjligheten att påverka är stora då lärare aktivt frågar efter elevernas synpunkter på arbets- och redovisningsformer utifrån målen för arbetsområdet. Genom att lärarna kommunicerar målen med eleverna blir eleverna medvetna om målen och därmed delaktiga i kunskapsprocessen. Andra kanaler som eleverna använder när de vill påverka, utöver kontakt med den lärare som undervisar i

ämnet, är kontakt med klasslärare/mentor och elevråd.

Det är viktigt att betona att delaktighet och inflytande inte är samma sak. Barnen kan vara delaktiga utan att utöva inflytande. En framgångsfaktor är att all stöttning i att utveckla lusten att leka och lära grundar sig på barnens starka sidor. Där de vuxna finns utspridda i leken bland barnen ser enheterna de bästa resultaten.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

För att få inflytelserika barn krävs närhet och nyfikenhet från trygga vuxna.

Flera förskoleenheter anger att det är viktigt att inte bara planera aktiviteter tillsammans med barnen utan även ge barnen bättre återkoppling på deras synpunkter. Detta behöver utvecklas ytterligare i verksamheten genom att personalen ifrågasätter och utmanar fasta regler och rutiner i syfte att skapa en flexibel och kreativ lärandemiljö för alla barn.

Elevernas kunskaper om mål ska utökas. Målen bör fortsätta att anpassas så att de är tydliga för eleverna. Vi behöver i vissa fall behovsanpassa våra insatser och tolka/efterfråga barnens känslor och synpunkter mer i vardagen. Flera enheter betonar att de behöver arbeta mer med att tydliggöra för barn och elever vad de kan vara med och påverka i sin arbetsmiljö. Mer tid behöver ges till att efter lektioner och avslutade arbetsområden diskutera hur målen nåtts, vad man lärt sig och vad som gjorts för att öka elevernas reflektionsförmåga. Det är av stor vikt att tydliggöra för eleverna vilket ansvar som förväntas av dem samt vilket inflytande de har. Det är viktigt att låta eleverna ta ett ökat ansvar för sin lärmiljö.

Elevernas inflytande kan öka ytterligare genom att göra dem mer delaktiga i undervisningen, bland annat genom att låta dem planera och genomföra uppvärmningen på idrottslektionerna, planera egna temaarbeten och redovisningar samt föreslå studiebesök. Arbetet med likvärdig bedömning i perspektivet 1-16 år, både övergripande och på respektive enhet, behöver fortsätta.

Förskola/skola och hem

Mål

Förskolans arbete med barnen ska ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen. Föräldrarna ska inom ramen för de nationella målen vara med och påverka verksamheten i förskolan/skolan. Skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång skapar förutsättningar för barns och ungdomars utveckling och lärande.

- Elever och föräldrar ska vid utgången av 2009 uppleva att kommunikationssystemet fronter fungerar som ett bra verktyg i dialogen mellan skola och hem.
- Alla mentorer/klasslärare ska i fronter öka dialogen med föräldrar.
- Andelen föräldrar som loggar in i fronter ska öka jämfört med 2008.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Under året har användningen av fronter utvecklats ytterligare. Som ett administrativt verktyg för personalen har fronter kommit igång bra. Många använder fronter för att hämta information både från sin egen enhet och från bildningsförvaltningen som helhet. Arbetet med en fungerande individuell utvecklingsplan (IUP) har fortlöpt under året. För elever med annat modersmål än svenska tar lärarna hänsyn till deras bakgrund och levnadsvillkor. Stor vikt läggs vid att förmedla IUP: n på en nivå som gör att elever och vårdnadshavare förstår. Vid behov används tolk för information om skolans värdegrund, mål och arbetssätt.

Förskola

Inom förskolan läggs man stor vikt vid den dagliga kontakten med föräldrar vid lämning och hämtning. De flesta skickar ut nyhetsbrev med aktuella händelser och datum till hemmen via e-post eller fronter. Föräldrarna inbjuds när olika traditioner firas, men förskolorna försöker uppmuntra till besök även vid andra tider. Utvecklingssamtal, föräldramöten och enhetsråd är självklart också viktiga mötesplatser. Information sker både muntligt vid daglig kontakt och möten vilket kompletteras med skriftlig dokumentation i portfolion och IUP: n. Fokus läggs på inskolningen där förtroende och samarbete är viktigt. Fler avdelningar på förskolan använder den föräldraaktiva inskolningsmetoden där vårdnadshavaren tar en större del i inskolningen till förskolan.

Förskoleklass

Mycket engagemang och tid läggs ner på att introducera barn och deras föräldrar till skolan. Kontakter med föräldrarna sker dagligen vid lämning och hämtning. Synpunkter och funderingar kan även tas upp vid föräldramöten. Information går ut via veckobrev, men även i samband med utvecklingssamtal. Vårdnadshavare uppmuntras även att hjälpa till vid friluftaktiviteter och utflykter.

Skola

Utvecklingssamtal och föräldramöten är viktiga forum för kontakt mellan skola och hem.

Vid utvecklingssamtal finns den individuella utvecklingsplanen med som grund.

Föräldrar är alltid välkomna att delta i verksamheten och uppmuntras också till detta.

För barn i behov av särskilt stöd sker regelbundna träffar mellan skola och föräldrar.

Åtgärdsprogram skrivs gemensamt av elev, föräldrar och skola.

Det elektroniska kommunikationssystemet fronter används för att registrera elevernas frånvaro. Vårdnadshavarna kan sedan logga in i systemet hemifrån och ta del av frånvaron löpande. Samma sak håller på att genomföras för registrering av elevernas IUP. Bland annat slöjdlärarna lägger ut elevernas arbeten i fronter.

Resultat

Genom löpande utbildning, informationsinsatser och fler föräldrar som loggar in i fronter så har dialogen ökat. 60 % av klasslärarna uppger att de använder fronter i fler sammanhang idag än för ett år sedan. Statistik visar att antalet unika inloggningar av föräldrar har ökat från 117 (november 2008) till 371 (november 2009). Detta är en ökning med 217 % för den aktuella månaden.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Alla enheter har värderat måluppfyllelsen till fyra utom en enhet som har en tvåa.

Arbetet med fronter och hemsidan bedöms av många enheter som väsentligt för att verksamheterna ska hålla en jämn och hög nivå på informationen till föräldrar och elever.

Tydlig och likvärdig information möjliggör jämförelser i kvalitet mellan skolor och förskolor. Det behövs dock fler datorer för att alla lärare ska kunna använda fronter mer.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Det är viktigt att fortsätta att erbjuda lärarna kompetensutveckling i fronter för att de ska kunna använda det som ett verktyg i dialogen mellan förskola/skola och hem. Täta kontakter mellan hem och skola skapar bra förutsättningar för barnens utveckling och lärande. Förvaltningen ska även fortsättningsvis erbjuda utbildning i fronter för personal och även rikta insatser mot elever och föräldrar för att samtliga intressenter ska kunna känna sig trygga i systemet. Stöd kring utvecklingen av fronter och hemsidorna erbjuds kontinuerligt i förvaltningens webbredaktörsgrupp där diskussioner kring förbättringar kommer att fortlöpa. Fronter ska användas i vidare mening för frånvarohantering och IUP.

Övergång och samverkan

Mål

Ett förtroendefullt samarbete mellan förskola, förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att stödja och berika barnets/elevens allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Samarbetet ska utgå från de nationella och lokala mål som gäller för respektive verksamhet. Barns/elevens lärande och utveckling ska ses som en helhet 1-16 år. Vid övergången till nya verksamheter ska särskild uppmärksamhet ägnas de barn/elever som är i behov av särskilt stöd.

- Samverkan mellan olika verksamheter och på olika nivåer ska utvecklas för effektivt nyttjande av resurser.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Deltagare i olika fortbildningsinsatser gör studiebesök på andra enheter och i andra åldersgrupper för att vidga sitt perspektiv och utbyta erfarenheter. Resurserna nyttjas effektivt genom samverkan när personalens kompetenser används gränsöverskridande. Vid utbildningsinsatserna är det viktigt att personal förstår sin del i helheten och att de är medvetna om vad arbetet leder till.

Samarbetet med specialpedagogerna fortsätter att utvecklas för att göra dem delaktiga i övergångar mellan olika stadier och speciellt för elever i behov av särskilt stöd.

Kontakten med föräldrar har ytterligare utvecklats så att de känner sig delaktiga och trygga i övergångarna. Fadderverksamheten har utvecklats på flera enheter där de större barnen stöttar de mindre. Faddrarna finns med i övergångarna mellan stadierna vilket ökar barnens trygghet och gör att de yngre barnen vågar hävda sig tillsammans med äldre barn. Spontana möten sker återkommande mellan fadderklasserna och samarbete sker i form av gemensamma temaarbeten, aktiviteter och firanden vid högtider.

Förskolan

Specialpedagogens helhetssyn och kompetens tas tillvara bättre och vid barnkonferensernas verksamhetsdiskussioner ägnas särskild uppmärksamhet till barn i behov av särskilt stöd. Bland annat Nolgårds rektorsområde har utvecklat samarbetet med socialtjänsten genom att utarbeta ett kunskapsunderlag med syfte att stärka personal i anmälningsplikten vid misstanke om att barn far illa eller riskerar att fara illa.

Förskoleklass

Under senare delen av våren börjar inskolningen från förskola till förskoleklass. Här sker bland annat överlämnandesamtal mellan avlämnande förskollärare eller dagbarnvårdare, föräldrar och mottagande förskollärare.

Blivande klasslärare i år 1 träffar och arbetar regelbundet med förskoleklassen under våren för att lära känna barnen.

Lillängens rektorsenhet har ett nära samarbete mellan förskola och fritids. De större barnen som ska skolas in i förskoleklass gör detta på ett naturligt sätt genom att de ibland deltar i skolans och fritids aktiviteter redan som 5-åringar. Barnen får därmed lära känna sin nya verksamhet under en längre tid vilket förbereder dem och gör övergången lättare.

Skolan

I och med att fritidspedagogerna finns med under skoldagen, både i förskoleklass och grundskola, så blir övergången mellan skola och fritids naturlig. Detta förstärks av att lokalerna för skola och fritids ofta är gemensamma. Flera skolor har haft dagar då de arbetar tillsammans och bjudit in kollegorna på andra enheter till öppet hus.

Bland annat Mörmoskolan F-6 har bjudit in alla lärare att ta del av skolans matematikverkstad i syfte att utbyta goda erfarenheter och inspirera till nya idéer.

Skolbarnsomsorg (fritids)

Mottagande fritidspedagog har extra tid i förskolan för att lära känna barnen inför skolstarten. Fritidspedagogerna arbetar även i förskoleklass och grundskola vilket ökar samarbetet. Personalens kompetenser utnyttjas därmed gränsöverskridande. Genom att fritidspedagogerna arbetar inom den samlade skoldagen kan de arbeta vidare med exempelvis den sociala kompetensen under tid på fritids.

Särskolan

När särskolan ska ta emot en ny elev läggs vikt vid att eleven och föräldrarna ska känna sig trygga. Verksamheten visas upp, lärarna besöker eleven i dess nuvarande miljö och pratar med lärarna. Ett personligt schema för inskolning görs därefter upp.

Vid övergången mellan år 6 och 7 har grundsärskolan en individuell inskolning som varierar i tid. Personalen träffas vid flera tillfällen och har överlämnandekonferenser.

Vid övergång till gymnasiet får eleverna möjlighet att prova på verksamheterna utifrån behov innan de börjar. Man utgår från varje elevs möjlighet att delta i grundskoleklassen särskola och grundskola i den dagliga undervisningen.

Resultat

Det ökade samarbetet mellan förskola och skola har ökat förståelsen för enheternas olika förutsättningar i sina verksamheter. Barnen känner sig tryggare och vet vad som väntar dem eftersom de känner personalen och känner till lokalerna. Lärarna i skolan får en förkunskap om kommande elevers behov. Socialförvaltningen och bildningsförvaltningen har en gemensam arbetsgrupp för att få en helhet runt barnet samt ta fram rutiner för olika

områden. För barns och ungdomars hälsa finns en arbetsgrupp med representanter från serviceförvaltningen och bildningsförvaltningen. Vid familjecentralen samverkar bland annat socialförvaltningen och bildningsförvaltningen med föräldrautbildningar.

Förskolan

Barnen besöker sin blivande skola. Barnets föräldrar har samtal med både avlämnande förskollärare och mottagande för att ömsesidigt ge sin bild av barnet. Dokumentationen följer med barnet från förskolan till förskoleklass och sedan grundskola. Det underlättar därmed om det är likvärdig dokumentation som följer med samtliga barn från alla enheter.

Skolan

Övergångar för elever i svårigheter fungerar bra. Övergångar inom enheterna fungerar som regel bra, det är vid övergångar mellan enheter som rutiner kan se olika ut. Det är viktigt att föräldrarna inkluderas i övergångarna och att de känner att det ges utrymme för uppföljning.

Skolbarnsomsorg (fritids)

Genom att fritidspedagogerna finns med även i grundskolan kan de arbeta vidare i fritidsverksamheten med exempelvis den sociala kompetensen.

Särskolan

Delaktigheten i grundskoleklass medför att eleverna har behållit eller skapat ett umgänge med elever i grundskolan. Den individuella utvecklingsplanen ger en större helhetssyn och underlättar om ett byte av skolform skulle bli aktuellt. Personalen på särskolan upplever att eleverna känner sig trygga och förtrogna med sin nya miljö efter inskolningen. De mottagande lärarna har via inskolningen skaffat sig en ordentlig bild av eleven. Arbetet med elevportfolio gör att elevens lärande får kontinuitet vid övergångar. Eleverna i grundskoleklassen och grundsärskolan har via sin samverkan närmast sig en inkluderad verksamhet. Denna samverkan har stärkt relationerna mellan elever och lärare.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Enheterna bedömer måluppfyllelsen till fyra på en femgradig skala. Överlämningarna fungerar bra tack vare de gemensamma riktlinjerna. Specialpedagogernas kompetens och arbete inom verksamheterna ger tydliga resultat i övergångarna. Dokumentationen ger möjlighet till kontinuitet i utveckling och lärande. Personal som arbetar över klass- och stadiegränser skapar flexibilitet och samhörighet.

Mål inom särskolan är väl uppnådda utifrån varje elevs förutsättning. Föräldrar och elever är trygga och väl förberedda vid övergångar.

Elever som är integrerade i grundskolan utvecklar ett större självförtroende i sina relationer. Utvecklingen av gemensamma elevvårdskonferenser har fungerat bra där både överlämnande och mottagande personal samt föräldrar deltar vid övergångar.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Det är viktigt att tidigt informera om skolplacering och förskoleklass till förskolans personal och föräldrar. Flera enheter anger att det behövs tydligare rutiner vid överlämningssamtalet som ökar barnets/elevens medverkan och delaktighet. Det är viktigt att lärare och föräldrar är överens om vad som står i dokumentationen. Mer information om elevens sociala kompetens önskas även ihop med övrig dokumentation.

Flera förskoleenheter anger att det är viktigt att de samverkar bättre för att få en tydligare bild av syftet med förskoleklassens arbete för att bättre kunna förbereda barnen för den.

Flera enheter anser också att återkopplingen och uppföljningen behöver bli bättre mellan samtliga enheter vid övergångar från förskola till förskoleklass, förskoleklass till grundskola, mellan årskurserna 6 och 7, samt till gymnasiet. Saknas det feedback kan inte enheterna utvärdera de rutiner som finns och ytterligare förbättra sitt arbete.

Skolan och omvärlden

Mål

Eleverna ska få underlag för att välja fortsatt utbildning. Den obligatoriska skolan ska ha en nära samverkan med de gymnasiala utbildningar som eleverna fortsätter till. Det förutsätter också en samverkan med näringslivet och närsamhället i stort. Som ett led i den fortsatta utvecklingen ska förvaltningen initiera och organisera dagar för erfarenhetslärande för att lyfta goda exempel.

- Under 2009 ska elever år 6 och 9 och näringslivet uppleva att kontakten dem emellan är meningsfull.
- Föräldrar och näringslivet ska känna till/få kunskap om vilken hög kvalitet det är på verksamheten inom bildningsnämnden.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Förskolor och skolor inom bildningsförvaltningen arbetar med entreprenöriella arbetsätt. Kommunen varit projektledare i en förstudie kring detta. Entreprenöriellt lärande är en pedagogisk form som stimulerar och utvecklar de kompetenser som brukar känneteckna entreprenörer. Det är till exempel förmågan att utveckla idéer, ansvarskänsla, drivkraft, motivation, självkänedom, tro på den egna förmågan, initiativförmåga, kreativitet och nyfikenhet. Barnens och elevernas egna intressen ligger till grund för utformning av lek, arbetsmetoder och redovisningar.

Studenter med verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ger nya perspektiv på verksamheten både i förskola, fritidshem och skola. Genom att låta dem bidra med idéer och inspiration till nya arbetsätt och tankegångar så sprids nya tankesätt och arbetsmetoder till lärare som arbetat en längre tid i verksamheterna. Detta har det under året bland annat funnits exempel på vid Nolgårds förskola där en student ordnat dockteater om sopsortering.

Förskolan

Inom förskolan arbetar man med att stärka varje barns självkänsla för att våga genom att sprida budskapet jag kan, jag vill, jag vågar. Genom att lyssna och ta tillvara på barnens idéer ger man ytterligare möjligheter för barnen att ta sig an utmaningar och se möjligheter. Närmiljön är viktig i den dagliga verksamheten. Dagbarnvårdarna är dagligen på utflykter med barnen över hela Hammarö. Förskolorna gör bland annat skogsutflykter, besök i lekpark, miljöstationer och återvinningscentraler.

Förskoleklass

Med utgångspunkt i leken tar man tillvara på den kreativitet som skapar lärande. Att ta tillvara på barnens egna idéer stärker tron på deras egen förmåga.

Skolan

Närmiljön är viktig för klasserna både vad gäller undervisning och lek och rörelse.

Vid prao är närmiljö och kontakter viktigt, men elevernas egna förslag och kreativitet uppmuntras och tas tillvara i största möjliga mån.

Skolorna gör besök på bibliotek, museer, teater, affärer, fabriker, kyrkan med mera.

Skolorna bjuder även in föräldrar och kulturarbetare till skolan för att med sina kompetenser föra in omvärlden i skolan.

Eleverna inom Halleruds rektorsenhet har stor kontakt med omvärlden genom sitt aktiva arbete med hållbar utveckling. De har bland annat uppträtt på Världens barn-galan.

Flera enheter har gjort studiebesök på Stora Enso, fågelstationen, skärgårdsmuseet, hembygdsgården, kyrkan, reningsverket och återvinningsstationen.

Inom Götetorps rektorsenhet gör man i början av varje läsår en inventering av vad föräldrarna kan bidra med i form av studiebesök eller praktikplatser. De genomför även solidaritetsveckan där eleverna under 2009 samlat in pengar till nya brunnar i Zambia.

Inom Hammarlundens rektorsenhet 7-9 är internationalisering ett mål och man arbetar bland annat med projektet Hej Colombia Hola Sverige. Samtliga klasser har även arbetat med Skogen i skolan där undervisning sker i skolskogen, i naturens eget klassrum.

Skolbarnsomsorg (fritids)

Skolbarnsomsorgen har många aktiviteter som stimulerar eleverna till problemlösning och kreativt tänkande. Barnen inom skolbarnsomsorgen lär känna sin omvärld på olika sätt. De reser bland annat med kollektivtrafik och besöker badhus, restauranger och bibliotek.

Särskola

Ett delmoment inom särskolan på Lillängens rektorsenhet är ADL-träning (Aktiviteter i det Dagliga Livet) där lärarna tillsammans med eleverna utför olika aktiviteter i det närliggande samhället.

Eleverna har praktik på olika arbetsplatser och i olika gymnasieprogram för att öka sin omvärldsuppfattning. De får också information och studiebesök inför gymnasievalet.

Resultat

65 % av eleverna i årskurs 6 och 9 som uppger att de har varit i kontakt med företag anger att den kontakten har varit meningsfull. 61 % av eleverna uppger att kontakten med företaget fick dem att fundera över vad de ska jobba med i framtiden. 97,4 % av de skolpliktiga eleverna i Hammarö kommun väljer kommunens skolor som ett förstahandsval. Marknadsföring och löpande nyheter om vår verksamhet har mottagits bra. Flera enheter har fått tillbaka elever från friskolor, en del elever har också lämnat oss. Färre väljer att gå i grundskola i en annan kommun medan fler elever väljer friskolor.

Förskolan

Barnen är medvetna om närmiljön och dess betydelse. Barnen är kreativa, tror på sin egen förmåga och vågar ta egna initiativ. Personalen får inspiration till att vidareutveckla det kreativa arbetet.

Det finns gott om lärande miljöer utanför förskolans väggar och staket. Omvärlden kan vara så nära som grannens avdelning. Genom att utnyttja lokaler och lärandemiljöer väl behöver inte alla köpa allt. Resurserna utnyttjas och används av fler inom förskolorna.

Skolan

Eleverna utvecklar sin kreativa förmåga och omvärldsorientering samt visar nyfikenhet. På Hallersruds skola arbetar man mycket med miljöfrågor och engagerar eleverna, vilket har resulterat i att man fick kommunens miljöstipendium 2007, samt utmärkelserna Grön Flagg och Skola för hållbar utveckling.

Prao är uppskattat bland eleverna och ger en inblick i arbetslivet, liksom de olika studiebesöken som skolorna gör. Arbetet utvecklar elevernas kreativitet och självständighet i olika sammanhang. Eleverna ökar också sina kunskaper och sin förståelse för omvärlden. I samband med att hitta platser att praktisera på har eleverna visat stor företagsamhet och ansvarstagande för att hitta arbetsplatser som de verkligen vill vara på.

Särskolan

Elevernas val av gymnasielinje har blivit lättare då de haft möjlighet att besöka och prova på olika linjer. Det är sällan som elever byter gymnasielinje trots att möjligheten finns.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Måluppfyllelsen bedöms till mellan tre och fyra på en femgradig skala (en enhet värderar det till tre). Skolorna har uppgett vilka företag de samverkar med. Företag som Stora Enso, Ica och NWT nämns ofta. I kontakt med dessa uppger samtliga att samverkan med skolor är av strategisk betydelse och att man aktivt söker samverkan med skolorna. Förutom att ta emot prao-elever och erbjuda studiebesök har man speciellt utformade aktiviteter för just elever och lärare i skolorna. Tidningen i Skolan, Icas fruktveckor, papperstillverkning och lärarseminarium är sådana exempel. Urban Svensson på Ica Tummen berättar att intresset är stort just på Hammarö. Alla elever i årskurs 5 erbjuds tema-frukt av ICA central och Hammarö har störst upplutning i Värmland. Samverkan med skolorna är viktig för företagen både för att stärka det egna varumärket men också för att förekomma missuppfattningar om företaget som arbetsplats, bidra till hälsosamma vanor som att äta frukt och fortsatt intresse för att läsa dagstidningar.

Man ser Skapa och lära-projektet (SOL) med kreativa läroprocesser som en del i att öka det entreprenöriella tänkandet hos både elever och lärare.

Marknadsföring om bildningsförvaltningens höga kvalitet har upprepats under året och förekommit i lokalmedia som motvikt till negativa insändare. Information har förmedlats via nyheter i fronter, www.hammaro.se, nyhetsmejl, Hammaren, personal- och föräldramöten, enhetsråd, via lokalmedia och utskick till lärare och föräldrar.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Vi ska fortsätta ta tillvara på barnens och föräldrarnas egna kreativa idéer.

Mer samarbete över avdelningsgränserna inom förskolan ger ännu större möjlighet att besöka omvärlden. Enheterna ska också fortsätta att göra studiebesök och prao samt bjuda in fler föräldrar att prata om arbetslivet.

Flera enheter anger dock att det är svårt att få tag i praktikplatser för eleverna, därför bör det tas fram en lista med praktikplatser som är tillgängliga för elever i kommunen.

Beroende på hur arbetet med projektet entreprenöriellt lärande i förskola och skola i Värmland fortlöper så kommer lärare, skollädares och förtroendevaldas kompetensutveckling i entreprenöriellt lärande i syfte att sprida det i verksamheterna.

Bedömning och betyg

Mål

Vid Hammarö kommuns skolor ska eleverna bedömas på ett likvärdigt sätt. Personalen inom förskola och skola behöver kunskap i bedömning och betyg i perspektivet 1-16 år.

- Personalen ska ges kompetensutveckling inom bedömning/betyg, nya nationella prov m.m.

Insatser/åtgärder för att nå målen

Verksamheterna har arbetat vidare med blanketter och olika former för skriftligt omdöme för att anpassa dessa efter verksamheternas behov. På enheternas pedagogiska konferenser har man diskussioner hur man implementerar de nya målen i undervisningen.

Personal inom förskoleklass och år 1-3 har även fått information kring de nya målen och nationella proven i år 3 för att möjliggöra en god provsituation med elevnära material, samt en likvärdig bedömning. De genomförde under 2009 de första nationella proven i årskurs 3 som en testomgång som ska följas upp.

Förskolan

TRAS (Tidig Registrering Av barnets Språkutveckling) används. Personalen har fört diskussioner hur man ska använda den individuella utvecklingsplanen i förskolan och även kommunicerat detta med föräldrarna. För att undvika bedömning av det enskilda barnet är frågeställningarna i samtalsunderlaget formulerade så att de endast kan besvaras genom att beskriva barnets förmågor, utveckling och lärande.

Nolgårds rektorsområde har arbetat vidare med att synliggöra läroplanen på avdelningarna och i verksamhetsplaneringen.

Barnen på Mörmo förskola är själva delaktiga i portfolioarbetet. Genom att samla ihop ett allsidigt material i form av teckningar, intervjuer och fotografier så kan lärarna ge en realistisk bild av barnets utveckling. På Lillängens förskola Hattstugan använder man utvecklingssnurren för att i samtalet med vårdnadshavarna informera om barnets perception/motorik, språk och begrepp, konstruktion/kreativitet och socialt samspel.

Skolan

Många skolor arbetar med att utveckla användandet av individuella utvecklingsplaner.

Flera enheter anger att de har blivit bättre på att skriva lokala pedagogiska planeringar och hjälpa eleverna till reflektion och självskattning.

Det ligger ett större fokus på kunskapsuppdraget där de pedagogiska diskussionerna som förs stärker samsynen mellan lärare, arbetslag och rektorsenheter.

Resultat

Kompetensutveckling i perspektivet 1-16 år har bland annat getts inom mål och nationella prov år 3, samt betyg och bedömning.

Förskolan

De föräldrar som vill upprättar tillsammans med personalen en IUP eller portfolio för sitt barn. Personalen upplever diskussioner och erfarenhetsutbyte med kollegor som positivt och givande. Barnkonferenserna har hjälpt till att tidigt synliggöra barn i behov av stöd och konkreta insatser har hjälpt till att stötta personalen i deras arbete med barnen. Personalen har fått en god hjälp att synliggöra barnets utveckling via bedömningsunderlagen i samverkan med föräldrarna.

Skolan

Mycket arbete läggs på att tydliggöra målen för eleverna.

Allt fler elever är aktivt delaktiga i sin IUP och personalen vet var varje barn står i sin utveckling. Utifrån deras behov och resultat aktiverar och stimulerar man eleven till fortsatt lärande. Arbetet med att stärka gruppkänslan och tillhörigheten har gett positiva resultat.

Analys och bedömning av måluppfyllelse

Måluppfyllelsen bedöms av samtliga enheter till fyra på en femgradig skala.

Förskolorna tycker det är viktigt att lärarna poängterar för föräldrar att det inte är barnen som ska uppfylla något mål eller betygsättas, utan verksamheten i förskolan.

De gemensamma mätinstrumenten underlättar att göra en likvärdig bedömning av elevernas prestationer.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse

Flera enheter anger att de behöver arbeta mer med att ge eleverna fler verktyg och mer tid för reflektion och självskattning. Ytterligare vikt behöver läggas på att förtydliga strävansmålen för elever och föräldrar utifrån lokala pedagogiska planeringar.

Kompetensutveckling är nödvändig om nya kursplaner och ett nytt betygssystem antas av riksdagen. Då behöver förtroendevalda, skolledare och lärare få insikt i hur de ska förhålla sig till de nya styrdokumenterna för att det ska gagna barns och elevers kunskapsutveckling. Det är viktigt att denna kompetens fördelas jämt över samtliga rektorsenheter så att vi även i fortsättningen strävar efter likvärdighet i bedömning och betyg. För att skapa större säkerhet och likvärdighet i bedömningar bör fler forum erbjudas för lärare år 1-3, 4-6 och 7-9. Det är även viktigt att lärarna kan samverka och utbyta erfarenheter över åldersgränserna för att bildningsförvaltningens verksamheter även fortsättningsvis ska kunna arbeta efter den röda tråden i kunskapsperspektivet barn och elever 1-16 år.

Uppföljning och utvärdering

Mål

Bildningsförvaltningen följer upp olika resultat samtliga år i grundskolan och särskolan. Vissa resultat redovisas till bildningsnämnden, övriga används för fortsatt utvecklingsarbete både övergripande och på rektorsenheterna. Likabehandlingsplanen utvärderas.

Insatser/åtgärder

Kvalitetsredovisningen är vid många enheter ett levande dokument som används i planerings- och utvecklingsarbetet.

Inför personalens planeringsdagar går man igenom rutiner och arbetsplaner och utvärderar dessa. Likabehandlingsplanen ses över årligen och delges alla nya medarbetare och nya mål formuleras.

Utvecklingssamtal sker på alla enheter mellan elever, föräldrar och personal.

Resultat från år 1, 3, 5 och 9 redovisas till bildningsnämnden och övriga resultat används för internt utvecklingsarbete mellan förvaltning och rektorsgrupp. I resultatet av bildningsförvaltningens olika enkäter till personal, elever och föräldrar redovisas andelen 4: or och 5: or på en femgradig-skala som måluppfyllelse.

Förskolan

Personalen inom förskolan har under året arbetat med självskattning på en rad olika områden, exempelvis jämställdhet, lekens betydelse och samspel med föräldrarna. En viktig del har varit att analysera lärarens roll som förebild och förhållandet till regler och rutiner i verksamheten.

Skolan

Uppföljning av elevernas arbete sker kontinuerligt genom bland annat utvärderingar, diagnoser och prov. Klassråd och enhetsråd följer kontinuerligt upp arbetsmiljön på skolorna. Diskussionerna från klassråden förs sedan vidare till elevrådet som följer upp frågorna med ansvarig rektor, lärare, förtroendevalda eller andra ansvariga. Svaren ska sedan föras tillbaka till klassråden.

Flera enheter har delat ut en förenklad version av Likabehandlingsplanen till eleverna. Där beskrivs hur skolan arbetar mot diskriminering och annan kränkande behandling, samt vilka förväntningar lärare, elever och föräldrar kan ha på varandra.

Särskolan

Uppföljningar görs genom kontinuerliga samtal med elever och föräldrar, både enskilt och i grupp. Diskussioner kring värdegrundsfrågor är ständigt återkommande och likabehandlingsplanen presenteras vid höstterminens start för både elever och föräldrar.

Sammanfattning

Bildningsförvaltningens olika enheter har lång erfarenhet av att kontinuerligt följa upp och utvärdera sina verksamheter. Detta leder till goda resultat både när det gäller barns och elevers resultat och hälsa. Verksamheterna utvärderas löpande genom dialog med föräldrar vid hämtning och lämning, diskussion vid enhetsråd, enkätundersökningar, fokusgrupper och uppföljning av inkomna förbättringsförslag, klagomål och synpunkter i kommunens elektroniska system för synpunktshantering. Måluppfyllelsen bedöms av samtliga enheter till fyra på en femgradig skala. Genom att vi regelbundet utvärderar och förbättrar dokumentationen ökar kvalitén i verksamheten. Det är väsentligt att ständigt utvärdera och förbättra de olika forumen och dokumentationerna för uppföljning.

Förskolan

Förskolans personal för en löpande dialog med vårdnadshavarna vid hämtning och lämning. Föräldrar har även fått delta i olika fokusgrupper vid exempelvis arbetet med att ta fram en servicedeklaration för förskolan. Under 2009 antogs servicedeklarationen för förskola och under 2010 pågår arbetet med att ta fram motsvarande dokumentation för grundskola, elevhälsa och kultur.

Skolan

Föräldrar har många olika möjligheter att ge återkoppling till verksamheten genom exempelvis enhetsråd och föräldramöten. Detta deltagande och engagemang är värdefullt i uppföljningsarbetet och utvärderingarna på respektive enhet.

Skolbarnsomsorg (fritids)

Skolbarnsomsorgen utvärderas årligen genom enkäter till föräldrar. Information om verksamheten och dess mål har delats ut vilket gör uppföljning och utvärdering lättare.

Åtgärder för förbättringar

Samtliga enheter ska fortsätta att utvärdera och reflektera över utfört resultat av verksamheten vid planeringsdagar. Resultatet av kvalitetsredovisningen utgör en grund för fortsatt utveckling. Det är viktigt att lärarna regelbundet följer upp skolans regler och konsekvenser med eleverna. Regler och rutiner ska vara tydliga och konsekventa för att underlätta verksamheten och arbetsmiljön för personal, barn och elever. För att det ska bli en likvärdig bedömning av eleverna är det viktigt att lärarna använder ett gemensamt språk. Bildningsförvaltningen behöver arbeta vidare med bland annat följande frågor; Finns det någonting vi kan göra så att fler föräldrar engagerar sig i enhetsråden? Hur ökar vi svarsfrekvensen på enkäter och deltagandet i fokusgrupper? Hur säkerställer vi att vi har samma förväntningar så att inte uppföljningarna och utvärderingarna ger missvisande svar?

Detta ska förskola och skola arbeta med under 2010

Utifrån enheternas kvalitetsredovisningar och bildningsförvaltningens uppföljningar fortsätter det gemensamma utvecklingsarbetet i perspektivet 1-16 år.

Utvecklingsarbete som förvaltningen prioriterar under 2010 är bland annat kreativa arbetssätt och entreprenöriellt lärande, samt tecken som stöd på fler avdelningar. Språkarbetet ska fortsätta att utvecklas kopplat till matematikutvecklingen då dessa ämnen till stor del hör samman och samverkar i inlärningsprocessen hos barn och elever. Fler matematikverkstäder är under utveckling och kommunen har utbildade lärledare som genom bland annat studiecirkelar i matematik sprider sin kunskap till sina kollegor.

Förskola, skola och fritidshem ska fortsätta att utvecklas som en arena för värdegrundsarbete bland annat med hjälp av SET (Social och Emotionell Träning) och arbetsmetoden Charlie. Ytterligare fokus läggs på diskussioner av verksamheternas uppdrag; vad ligger egentligen i kärnverksamheten? Detta syftar till en ökad medvetenhet kring prioriterade arbetsområden och lärarens betydelse för barns och elevers lärande. Insatser prioriteras även för att vidareutveckla arbetet med den lokala pedagogiska planeringen kopplat till arbetet med de skriftliga omdömena och IUP: n.

Flera rektorsenheter kommer att arbeta vidare med hållbar utveckling och ansöka om utmärkelsen Grön Flagg under 2010. Som ett led i samverkan med föräldrar ska under 2010 servicedeklarationer tas fram för grundskola, elevhälsa och kultur.

Förutom detta övergripande arbete kommer varje enhet att fortsätta sitt utvecklingsarbete utifrån uppsatta mål.

Hammarö 2010-05-05

Josefin Larnemark
Informatör

Ingbritt Andersson
Tf. Utvecklingsledare